

УДК 78.071.1

Цитування:

Ван Сяоюй. Духовно-естетичні та стильові настанови творчої діяльності Кароля Шимановського. *Мистецтвознавчі записки* : зб. наук. пр. 2022. Вип. 41. С. 134–140.

Wang Xiaoyu. (2022). Spiritual-aesthetic and style instructions of K. Szymanovsky's Creative Activity. *Mystetstvoznavchi zapysky*: zb. nauk. pr., 41, 134–140 [in Ukrainian].

Ван Сяоюй,
здобувач кафедри історії музики
і музичної етнології
Одеської національної музичної академії
імені А. В. Нежданової
<https://orcid.org/0000-0003-1378-1566>
l_kulieva@ukr.net

ДУХОВНО-ЕСТЕТИЧНІ ТА СТИЛЬОВІ НАСТАНОВИ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КАРОЛЯ ШИМАНОВСЬКОГО

Мета дослідження – виявлення духовно-естетичних підвалин творчої діяльності К. Шимановського в річищі жанрово-стильової специфіки польського культурного світу початку ХХ століття. **Методологія роботи** спирається на інтонаційну концепцію музики в ракурсі інтонаційно-стилістичного, етимологічного аналізу. Суттєвими для роботи виявилися аналітико-музикознавчий, жанрово-стильовий і міждисциплінарний підходи, що дали змогу виявити та дослідити духовно-естетичні настанови творчості К. Шимановського. **Наукова новизна роботи** визначена її аналітичним ракурсом, що враховує як жанрово-стильову еволюцію творчості К. Шимановського, так і її співвіднесеність з історичними реаліями польської культури та музики першої половини ХХ століття («Молода Польща»). **Висновки.** Духовно-естетичні та жанрово-стильові настанови творчості К. Шимановського формувалися в безпосередньому зв'язку зі шляхами розвитку польської культури та музики межі ХІХ–ХХ століть, відзначеними мистецькими пошуками представників «Молодої Польщі», жанрово-стильові переваги творчості яких формувалися на перетині ідей символізму, неоромантизму, імпресіонізму й естетики модерну. Водночас, у творчій діяльності «Молодої Польщі» суттєвим було прагнення до створення національного польського («прапольського») стилю в образотворчому мистецтві, літературі, узагальненого в концепції «закопанського стилю» як «моделі» неофольклоризму. Творчість К. Шимановського як фундатора «Молодої Польщі в музиці» та польського музичного модерну обумовлює жанрово-стильову еволюцію спадку композитора, зосереджену в послідовному русі від романтичних уподобань та інтересу до естетики імпресіонізму-символізму аж до неофольклористських шукань пізнього періоду творчості.

Ключові слова: творчість Кароля Шимановського, «Молода Польща», романтизм, символізм, модернізм.

Wang Xiaoyu, Ph.D. student, Department of Music History and Musical Ethnography, Odessa National Music Academy named after A. V. Nezhdanova

Spiritual-aesthetic and style instructions of K. Szymanowski's Creative Activity

The purpose of the study is to identify the spiritual and aesthetic foundations of K. Szymanowski's creative activity in the stream of genre and style specifics of the Polish cultural world of the early twentieth century. **The methodology** of work is based on the intonation concept of music in the perspective of intonation-stylistic, etymological analysis. Analytical-musicological, genre-style and interdisciplinary approaches that allow to identify and explore the spiritual and aesthetic guidelines of K. Szymanowski's work proved to be essential for this work. **The scientific novelty** of the work is determined by its analytical perspective, which takes into account both the genre and style evolution of K. Szymanowski's work and its correlation with the historical realities of Polish culture and music of the first half of the twentieth century («Young Poland»). **Conclusions.** Spiritual-aesthetic and genre-style guidelines of K. Szymanowski's work were formed in direct connection with the ways of development of Polish culture and music of the XIX-XX centuries, marked by creative and artistic pursuits of representatives of «Young Poland», genre-style advantages of which the intersection of the ideas of symbolism, neo-romanticism, impressionism and modern aesthetics. At the same time, in the creative activity of «Young Poland» the desire to create a national Polish style in the fine arts, literature, generalized in the concept of «Zakopane style» as a «model» of neo-folklore. K. Szymanowski's work as the founder of «Young Poland in Music» and Polish musical modernism determines the genre and style evolution of the composer's creative heritage, concentrated in a consistent movement from romantic preferences and interest in the aesthetics of impressionism-symbolism to neo-folklore pursuits of later period.

Keywords: works by Karol Szymanowski, «Young Poland», romanticism, symbolism, modernism.

Актуальність теми дослідження визначена затребуваністю творчості К. Шимановського в сучасній інструментальній, сценічній, вокально-виконавчій та педагогічній практиці, а також зростаючим інтересом в українському музикознавстві до особистості цього автора. У творчо-естетичних установках К. Шимановського органічно поєдналися різні художньо-стильові та національні тенденції, показові для польського музичного мистецтва першої половини ХХ століття, що розвивалося в «мультикультурному середовищі» [8, 211]. Оригінальність і неповторність особистості цього автора й нині спонукають до активного вивчення духовно-естетичних настанов його творчості, пов'язаних із художньо-історичною специфікою польського культурного ареалу першої половини ХХ століття.

Аналіз досліджень і публікацій. Творча діяльність К. Шимановського в українському музикознавстві представлена різноманітними бібліографічними джерелами. Виділимо колективну монографію «Шимановські, Блюменфельди, Нейгаузи: музичні родини на перехресті культур» [12], у якій детально досліджено питання щодо національного коріння та творчих зв'язків представників названих сімей. Частина робіт присвячена узагальненню відомостей щодо українського походження К. Шимановського [13]. Названа проблематика в контексті її тлумачення в культурно-історичних реаліях ХХ століття становить також предмет наукових розвідок О. Стрілецької [11], І. Дубровіної [1], А. Новак [4] та ін. Останні десятиліття відзначені появою низки дисертацій та супутніх публікацій, що безпосередньо стосуються різних сфер творчої діяльності К. Шимановського. Дослідження Д. Полячка [5–7] зосереджені на поетиці камерно-вокальної творчості композитора. А. Середенко [10] суттєву увагу приділяє камерно-інструментальним опусам композитора, в той час як А. Калениченко [2; 3] досліджує питання зв'язків його спадщини з українським фольклором, традиціями модерну та його «мультикультурною» природою. Публікації О. Сердюка [8; 9] звернені до духовно-етичних настанов музичного театру К. Шимановського. Більш фундаментально творча постать класика польської музики представлена в зарубіжних роботах, зокрема в тритомній монографії Т. Chylińska [15–17], що є панорамним дослідженням творчості композитора та його епохи. Її доповнюють наукові спостереження

М. Chominski [14], S. Lobachewska [18], публікації спогадів сучасників композитора [21]. Суттєвими для проблематики представленої статті вважаємо фундаментальні дослідження М. Podraza-Kwiatkowska [20], К. Wyka [24], Т. Walas [23], звернені до узагальнень щодо традицій польського модерну та мистецької діяльності представників «Молодої Польщі». Проте геній К. Шимановського, духовно-естетичний потенціал його творчості й нині потребує подальших узагальнень мистецтвознавчого та музикознавчого спрямувань.

Мета дослідження – виявлення духовно-естетичних підвалин творчої діяльності К. Шимановського в річищі жанрово-стильової специфіки польського культурного світу початку ХХ століття.

Виклад основного матеріалу. Кінець ХІХ – початок ХХ століть становить один з найцікавіших етапів розвитку польської культури, що визначають як «польський символізм», «модернізм». Небувалий розквіт мистецького життя Польщі парадоксально сусідив у цю епоху з фактичною відсутністю польської державності як такої. Мистецтво стає своєрідним рупором національних ідей. Цей період більшість мистецтвознавців називають «щасливим часом польського мистецтва» (див. про це детальніше: [24]). Найяскравіші його прояви пов'язані з діяльністю «Молодої Польщі», що об'єднала молодих та талановитих художників, літераторів, драматургів і музикантів – С. Виспянського, Я. Мальчевського, Ю. Мехоффера, В. Войкевича, Л. Вичулковського, Я. Т. Міциньського, Я. Каспровіча, Г. Фітельберга, М. Карловича та ін. Назва цього неформального об'єднання, з одного боку, продовжує традиції європейського модерну, представленого аналогічними творчими спілками в Європі («Молода Німеччина», «Молода Бельгія», «Молода Скандинавія» та ін.). З іншого боку, творчі установки названих авторів безпосередньо пов'язані з традиціями польської культури, історичними етапами її розвитку, що визначило тематику їхньої творчості та жанрові вподобання.

До межі ХІХ–ХХ століть польське суспільство перебувало в пригніченому стані, що обумовлено соціально-політичними причинами й розгромом останнього повстання. Напередодні виникнення «Молодої Польщі» значного поширення в колах інтелігенції набули настрої безвиході, розчарування, ідеї про неможливість змін існування Польщі в межах Російської імперії, що породжувало в

поляків комплекс жертви як одну з визначальних емоцій. Сказане показово, наприклад, для ліричного героя поезії К. Тетмаера, свідомість якого «об'єднала в собі всі перипетії думки XIX століття і пізнала гіркий смак останньої посвяти, рівної визволенню від будь-якої віри та всякої надії...» [23, 149]. У ситуації політичного та державного поділу країни, трагічних доль її патріотів гранично загострюється також інтерес до національного минулого, сконцентрований на процесах ідеалізації старої Польщі, мислимої в категоріях лицарської шляхетської культури. Показовим є відродження в цей період минулої історичної слави Кракова, який відтепер стає осередком не лише діяльності репрезентантів «Молодої Польщі» на правах «батьківщини модерну», а й символом її «золотого віку». Водночас це місто слугувало природним пунктом зв'язку Польщі з Європою і формувало в поляків почуття національної єдності. Важлива роль у позначених процесах також належить освітнім традиціям одного з найстаріших університетів Центральної Європи – Ягеллонського. Саме сюди стікалися найкращі викладацькі кадри – інтелектуальна еліта всіх польських земель. При цьому гордість за своє історичне минуле в епоху польського модерну парадоксально сусідила з осмисленням швидкоплинності часу та породжувала культивування образів меланхолії, самотності, одержимості апокаліптичними образами тощо.

Сказане обумовлює також актуалізацію в межах цієї національної культурно-історичної традиції романтичної ідеї про «оновлене християнство», що, згідно з Є. Квятковським, мало на увазі «прагнення відкрити його для зовнішніх впливів, пом'якшити суворість і наповнити його радістю буття, але разом з тим – і поглибити містику. Ідеться про вчення св. Франциска, синкретичне вірування на кшталт елліністичного чи індійського християнства в дусі Т. Міцинського» [19, 320]. Аналогічні духовно-синкретичні концепції, що тяжіли до синтезу християнства, античності та східних релігійних вчень, показові й для робіт З. Виспянського та для релігійного мистецтва Ю. Мехоффера, а також для духовного світу творів К. Шимановського, який звертався до образу св. Франциска у своїх вокальних циклах через поезію Т. Міцинського (ор. 20), Ю. Тувіма («Слоспєвне», ор. 46), а також апелював до подібної тематики в опері «Король Рогер».

Показовою якістю ідеологічних установок «Молодої Польщі» виступає також віра в невичерпну силу творчого початку, здатного перетворити світ і людину, переконаність у можливості досягнення вседності людства, що викликає асоціації з аналогічними процесами в європейській культурі межі століть, зокрема з естетикою символізму. Подібного роду ідеї показові й для світобачення К. Шимановського, який протягом усієї своєї творчої біографії тяжів до пантеїзму, безпосередньо пов'язаного з поклонінням перед духовним началом, закладеним у людині. Проте наявність загальної тематики, перетин світоглядних позицій представників «Молодої Польщі» не виключає стильової «строкатості» творчої діяльності її репрезентантів, які сповідували ідеї символізму (С. Пшибишевський), неоромантизму (С. Жеромський), імпресіонізму (К. Тетмаер, Я. Каспровіч), естетику модерну (С. Виспянський). Об'єднувало названих авторів неприйняття культурної та суспільної ситуації в Польщі того часу, відмова від позитивізму, характерного для попереднього етапу польської культури, інтерес до філософії Ф. Ніцше, А. Шопенгауера, А. Бергсона та прагнення до пошуку нових шляхів у мистецтві.

Водночас у творчій діяльності «Молодої Польщі» досить сильним був і національний елемент, що виявився в прагненні до створення сучасного (за мірками початку XX ст.) національного польського стилю в образотворчому мистецтві, літературі, архітектурі, узагальненого в концепції «закопанського стилю» як «моделі» неофольклоризму. Для останнього в межах польської культури початку XX століття показові два напрями. Перший – пов'язаний з відтворенням архаїчних язичницьких рис вітчизняного мистецтва, з пошуками прапольського, праслов'янського коріння свого народу (драми С. Виспянського). Другий напрям тяжіє до вивчення давніх фольклорних пластів, найменш порушених цивілізацією Нового часу (селянський фольклор Підгалля). Позначена якість творчих пошуків «Молодої Польщі» є показовою і для творчості К. Шимановського, який фактично відкрив для Європи ладово-інтонаційний світ польського Підгалля, узагальнений у традиціях гуральського фольклору, що визначив жанрово-естетичні настанови зрілого періоду його творчої діяльності.

Очевидний перетин творчих ідей «Молодої Польщі» зі спадщиною К. Шимановського та його сучасників виявляє також диференціацію жанрово-стильових установок її репрезентантів, зумовлених специфікою розвитку польської музично-історичної традиції. Більшість дослідників вказують на домінування в ній аж до кінця століття «традиціоналізму», «стилістичного консерватизму», що стимулювала практика салонного музикування, пов'язаного з естетикою «варшавського бідермаєра». На думку Т. Хилінської, «спадщина Шопена не знайшла гідних продовжувачів у польській музиці; її майже не торкнулася навіть така потужна течія, як пізній романтизм (Вагнер, Ліст). Музика Монюшка за своїм стилем належить здебільшого до дошопенівської епохи. Рівню розвитку польської музичної свідомості межі XIX–XX століть цілком відповідали твори Мендельсона, Россіні, Шуберта, у крайньому випадку – Шумана, тоді як французька музика від Берліоза до Дюка, Франка і Шарпантьє залишалася полякам невідомою». Розмірковуючи далі про специфіку польської музичної культури та її традиціоналістські вподобання, у межах яких творили С. Невядомський, Ф. Нововейський, М. Карлович, В. Малішевський та ін., цитований автор констатує: «Елементи народної музики як салонних штампів продовжували залишатися єдиними ознаками приналежності до “національної” течії. Модернізм у музиці розуміли як новаторство заради самого новаторства й розцінювали не інакше як зраду національно-патріотичному обов'язку», як прояв «виродження слуху в новітніх музичних течіях» [16, 168; 16, 170].

У подібних умовах на певному етапі розвитку польської культури саме літературі та образотворчому мистецтву належала пальма першості в прокладанні «нових шляхів». Проте в тісному контакті з різноманітними напрямками польського мистецтва межі XIX–XX століть народжувалась і «Молода Польща в музиці», що об'єднала творчість М. Карловича, Л. Ружицького, К. Шимановського, Г. Фітельберга та А. Шелюто. На відміну від інших творчих об'єднань середини та другої половини XIX століття, ця співдружність польських музикантів не прагнула до вироблення єдиної естетичної платформи та стилістичної спільності музично-виразної мови.

Формування творчої індивідуальності К. Шимановського тісно пов'язане з

позначеними процесами розвитку польської культури та музики. Істотна роль у становленні його стилю належить не тільки художньо-музичним враженням, а й традиціям сім'ї Шимановських.

Як пише Д. Полячок, «головні фактори формування естетико-філософських ідеалів молодого композитора кореняться не стільки в музичній, чи навіть, загальному мистецькій площині, скільки в особливостях психологічного становлення та родинній атмосфері дитячих і юнацьких років життя Шимановського» [7, 157]. Про музичні враження дитинства та юності свідчать його листи й спогади [21], де в ролі ключових постатей його музичних уподобань виступали Ф. Шопен, Л. Бетховен, Й. С. Бах, пізніше Р. Вагнер. Водночас, саме в ці роки також закладалося ставлення композитора до проблематики співвідношення традицій та новацій у національному мистецтві. Так у листі до З. Яхімецького К. Шимановський зазначає: «Кожен художник є аристократом, який повинен мати за собою <...> 12 поколінь Бахів і Бетховенів, якщо він музикант, Софоклів та Шекспірів, якщо він поет, драматург <...>. Традиціоналізм у творчості я визнаю як вихідну позицію, як <...> гарну музичну освіту, проте наша мета – не “вчора”, а “сьогодні” і “завтра”, словом творчість, а не замикання в межах уже досягнутого» [22, 264].

Позначені духовно-стильові позиції К. Шимановського визначили загальну періодизацію його творчості. Перший період, що охоплює 1900–1913 роки, являє становлення творчої особистості композитора та освоєння ним різноманітних традицій європейської музики, орієнтованої на романтичну традицію та її метаморфози на межі XIX–XX століть. Другий період (1913–1920 роки) відзначений інтересом К. Шимановського до східної та античної тематики. У Третій симфонії, Першому скрипковому концерті, опері «Король Рогер» та фортепіанних мініатюрах зазначеного періоду знаходять своє втілення багато ідей мистецтва «Молодої Польщі» та європейського символізму. Зазначені духовно-сміслові пріоритети є особливо показовими для камерно-вокальної творчості К. Шимановського, зокрема й для його «східних циклів». Нарешті, третій період діяльності композитора відзначений його захопленням стародавніми пластами польського фольклору, що заклало основи національного неофольклоризму та зблизило його пошуки з творчими відкриттями

Б. Бартока, Л. Яначека, Дж. Енеску, М. де Фальї та ін.

Отже, еволюція творчості К. Шимановського зумовлена специфікою розвитку базових стилів поезики межі XIX–XX століть, що визначили неповторний образ як художнього світу «Молодої Польщі», так і культури польського модерну загалом. Стильові «домінанти» творчості композитора обумовили також концепцію А. Калениченка щодо її періодизації. Цей автор пропонує визначити «три періоди творчості К. Шимановського як романтичний (до 1907 р.), сецесійно-імпресіоністичний (1913–1918 (1924) рр.) і неофольклористичний (з 1921 р.)» [2, 271]. Позначена стильова еволюція спадщини композитора зрештою була безпосередньо пов'язана з його концепцією національного музичного стилю, базова ідея якої полягала в подоланні бар'єру, що відокремлював польську національну якість від загальноєвропейської.

Своєрідною візитною карткою всіх названих вище періодів стильових метаморфоз спадщини К. Шимановського стала його камерно-вокальна творчість, до якої композитор виявляв інтерес протягом усього свого життя. Серед суб'єктивних причин подібної уваги зазвичай виділяють духовно-мистецьку атмосферу сім'ї Шимановських, у якій культ музики, музична обдарованість її членів посідали чільне місце. Істотну роль грали творчі контакти К. Шимановського та його сестри – Ст. Корвін-Шимановської – відомої співачки, вокальна майстерність якої формувалася не без впливу брата, який створював багато своїх вокальних композицій у розрахунок на її голос та виконавські можливості.

Не менш суттєвою причиною апелювання до камерно-вокальної творчості є універсальність творчої натури самого композитора – музиканта та літератора, автора віршів, публіцистичних статей. «В слові – поетичному, прозовому, філософському – композитор шукав не лише джерело творчої фантазії та відповідний чуттєвий настрій, але й вираження власного ліричного “я”, естетичних і філософських поглядів, а також відповідей на свої духовні та інтелектуальні запити» [6, 377]. Показовою в цьому плані постає і вибірковість композитора щодо текстів поетичних першоджерел, що відобразили стильову еволюцію автора. У ранній період творчості К. Шимановський віддає перевагу текстам польських поетів-сучасників – В. Беренту,

Я. Каспровічу, Т. Міцинському, К. Тетмаєру, С. Виспянському та ін. Другий період творчої діяльності К. Шимановського, що характеризується імпресіоністськими інтересами, захопленістю східною та античною тематикою, символізував для автора відкриття поезії Рабіндраната Тагора, Хафіза, Я. Івашкевича, сприйнятих крізь призму мистецтва модерну. Третій період у творчій еволюції композитора ознаменувався залученням як до архаїчної «прапольської» фольклорної традиції, так і до її творчої інтерпретації в поезії Ю. Тувіма.

Наукова новизна роботи визначена її аналітичним ракурсом, що враховує як жанрово-стильову еволюцію творчості К. Шимановського, так і її співвіднесеність з історичними реаліями польської культури та музики першої половини XX століття («Молода Польща»).

Висновки. Отже, духовно-естетичні та жанрово-стильові настанови творчості К. Шимановського формувалися в безпосередньому зв'язку зі шляхами розвитку польської культури та музики межі XIX–XX століть, відзначеними мистецькими пошуками представників «Молодої Польщі», жанрово-стильові переваги творчості яких формувалися на перетині ідей символізму, неоромантизму, імпресіонізму й естетики модерну. Водночас, у творчій діяльності «Молодої Польщі» суттєвим було прагнення до створення національного польського («прапольського») стилю в образотворчому мистецтві, літературі, узагальненого в концепції «закопанського стилю» як «моделі» неофольклоризму. Творчість К. Шимановського як фундатора «Молодої Польщі в музиці» та польського музичного модерну обумовлює жанрово-стильову еволюцію спадку композитора, зосереджену в послідовному русі від романтичних уподобань до естетики імпресіонізму-символізму аж до неофольклористських шукань пізнього періоду творчості.

Література

1. Дубровіна І. Творчі зв'язки Кароля Шимановського з Україною на початку XX століття. *Молодь і ринок*. 2021. №1(187). С. 55–59.
2. Калениченко А. К. Шимановський і модерн / сецесія. *Шимановські, Блюменфельди, Нейгаузи: музичні родини на перехресті культур* : колективна монографія / ред.-упоряд. О. І. Полячок. Кропивницький : Видавець Лисенко В. Ф., 2019. С. 260–271.

3. Калениченко А. П. Шимановский и народная музыка Подгалья (к проблеме эволюции композиторского творчества) : автореферат дис. ... канд. искусствоведения / Киевская государственная консерватория им. П. И. Чайковского. Киев, 1988.

4. Новак А. Ліричні ситуації та категорії експресії в солоспівах (на прикладі «Пісень божевільного муєдзіна» Кароля Шимановського). *Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського*. 2003. Вип. 28: Семантичні аспекти слова в музичному творі : зб. ст. С. 24–29.

5. Полячок Д. Камерно-вокальна творчість Кароля Шимановського: специфіка стильових процесів : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 – Музичне мистецтво / НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2014. Київ. 16 с.

6. Полячок Д. «Три фрагменти з поем Яна Каспровіча» як зразок естетико-стильових засад камерно-вокальної лірики раннього періоду творчості К. Шимановського. *Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського*. 2012. Вип. 99: Проблеми музичного мистецтва: спадщина і сучасність. Кн. 3. С. 375–387.

7. Полячок Д. Формування ранніх естетико-філософських поглядів Кароля Шимановського. *Київське музикознавство*. 2012. Вип. 44. Київ: КІМ ім. Р. М. Глієра; НМАУ ім. П. І. Чайковського. С. 156–164.

8. Сердюк О. Кароль Шимановський і мультикультуралізм. *Аспекти історичного музикознавства*. 2020. Вип. XIX–XX. С. 206–229.

9. Сердюк О. В. Музична драма «Король Рогер» К. Шимановського в контексті духовних пошуків епохи : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 – Музичне мистецтво / Київська державна консерваторія імені П. І. Чайковського, 1995. 29 с.

10. Середенко А. М. Камерно-інструментальна творчість К. Шимановського (до проблеми індивідуального стилю композитора) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 – Музичне мистецтво / Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. Київ, 2001. URL: <http://www.lib.ua-gu.net/diss/cont/332781.html> (дата звернення: 20.08.2019).

11. Стрілецька О. Кароль Шимановський і дихотомія європейського-національного в музиці зламу XIX–XX століть. *Українська музика*. 2019. №2(32). С. 45–51.

12. Шимановські, Блюменфельди, Нейгаузи: музичні родини на перехресті культур : колективна монографія / ред.-упоряд. О. І. Полячок. Кропивницький : Видавець Лисенко В. Ф., 2019. 664 с.

13. Шимановський і Україна : матер. наук. конф. Кіровоград : Кіровоградське державне видавництво, 1998. 152 с.

14. Chomiński J. M. *Studia nad twórczością Karola Szymanowskiego*. Kraków : PWM, 1969. 350 s.

15. Chylińska T. Karol Szymanowski i jego epoka. Kraków : Musica Iagellonica, 2008. Т. 1. 554 s.

16. Chylińska T. Karol Szymanowski i jego epoka. Т.2. Kraków : Musica Iagellonica, 2008. 780 s.

17. Chylińska T. Karol Szymanowski i jego epoka. Т.3. Kraków : Musica Iagellonica, 2008. 208 s.

18. Łobaczewska S. Karol Szymanowski. *Zycie i twórczość*. Kraków : Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 1950. 667 s.

19. Młodopolski świat wyobrazni. *Studia I esseje pod red. M. Podraza-Kwiatkowskiej*. Krakow : Wydawnictwo Literackie, 1977. 417 s.

20. Podraza-Kwiatkowska M. *Literatura Młodej Polski*, Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 1992. 352 s.

21. Szymanowski Karol we wspomnieniach. Kraków: PWM, 1974. 394 s.

22. Szymanowski K. *Z listow / Oprac. Bronowich-Chylińska T.* Kraków: PWM, 1958. Т. 5: *Zrodla Pamiątnikarsko-Literackie do Dziejow Muzyki Polskiej*. 529 s.

23. Walas T. *Ku otchłani (dekadentyzm w literaturze polskiej. 1890–1905)*. Krakow: Wydawnictwo Literackie, 1986. 304 s.

24. Wyka Kazimierz. *Modernizm polski*. Kraków : Wydawnictwo Literackie, 1968. 338 s.

References

1. Dubrovina, I. (2021). Karol Szymanowski's creative ties with Ukraine in the early twentieth century. *Molod' i rynek*, 1(187), 55–59 [in Ukrainian].

2. Kalenychenko, A. (2019). K. Szymanowski and modern secession. *Shymanovs'ki, Blyumenfel'dy, Neyhauzy: muzychni rodyny na perekhresti kul'tur: kolektyvna monohrafiya*. Red.-uporyad. O. I. Polyachok. Kropivnytskyi : Vydavets' Lysenko V. F. [in Ukrainian].

3. Kalenychenko, A. P. (1988). Szymanowski and Folk Music of Podhale Region (On the Problem of the Evolution of Composer's Creativity). Extended abstract of doctor's thesis. Kyiv: Kiyevskaya gosudarstvennaya konservatoriya im. P. I. Chaykovskogo [in Russian].

4. Novak, A. (2003). Lyrical situations and categories of expression in solo songs (on the example of «Songs of the Mad Muezzin» by Karol Szymanowski). *Semantychni aspekty slova v muzychnomu tvorі: zb. st.: Naukovyy visnyk NMAU im. P. I. Chaykovs'koho*, 28, 24–29 [in Ukrainian].

5. Polyachok, D. (2014). Chamber and vocal works of Karol Szymanowski: specifics of stylistic processes. Extended abstract of doctor's thesis. Kyiv: Natsional'na muzychna akademiya Ukrayiny imeni P. I. Chaykovs'koho [in Ukrainian].

6. Polyachok, D. (2012). «Three fragments of poems by Jan Kasprovicz» as an example of aesthetic and stylistic principles of chamber and vocal lyrics of the early period of K. Szymanowski's work. *Naukovyy visnyk NMAU im. P. I. Chaykovs'koho*, 99, 375–387 [in Ukrainian].

7. Polyachok, D. (2012). Formation of early aesthetic and philosophical views of Karol Szymanowski. *Kyyivs'ke muzykoznavstvo*, 44, 156–164 [in Ukrainian].

8. Serdyuk, O. (2020). Karol Szymanowski and multiculturalism. *Aspekty historychnoho muzykoznavstva. XIX–XX*, 206–229 [in Ukrainian].
9. Serdyuk, O. (1995). Musical drama «King Roger» by K. Szymanowski in the context of the spiritual quest of the era. Extended abstract of doctor's thesis. Kyiv: Kyiv's'ka derzhavna konservatoriya imeni P. I. Chaykovs'koho [in Ukrainian].
10. Seredenko, A. M. (2001). Chamber and instrumental work of K. Szymanowski (on the problem of individual style of the composer). Extended abstract of doctor's thesis. Kyiv: Natsional'na muzychna akademiya Ukrayiny imeni P. I. Chaykovs'koho. Retrieved from: <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/332781.html>
11. Strilets'ka, O. (2019). Karol Szymanowski and the European-national dichotomy in the music of the turn of the XIX-XX centuries. *Ukrayins'ka muzyka*, 2 (32), 45–51 [in Ukrainian].
12. Shimanovski, Blumenfeldi, Neuhausi: musical homelands at the crossroads of cultures: collective monograph. Ed. O. I. Polyachok (2019). Kropivnytskyi: Vydavets' Lysenko V. F. [in Ukrainian].
13. Shimanovsky and Ukraine. Materials of scientific conference (1998). Kirovograd: Kirovohrads'ke derzhavne vydavnytstvo [in Ukrainian].
14. Chomiński, J. M. (1969). Studies on the work of Karol Szymanowski. Kraków: PWM [in Polish].
15. Chylińska, T. (2008). Karol Szymanowski and his era. Kraków: Musica Iagellonica, 1 [in Polish].
16. Chylińska, T. (2008). Karol Szymanowski and his era. Kraków: Musica Iagellonica, 2 [in Polish].
17. Chylińska, T. (2008). Karol Szymanowski and his era. Kraków: Musica Iagellonica, 3 [in Polish].
18. Łobaczewska, S. (1950). Karol Szymanowski. Life and creation. Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne [in Polish].
19. The world of imagination in Young Poland. Studies and essays edited by M. Podraza-Kwiatkowska (1977). Krakow: Wydawnictwo Literackie [in Polish].
20. Podraza-Kwiatkowska, M. (1974). Literature of Young Poland. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN [in Polish].
21. Karol Szymanowski in his memories (1974). Kraków: PWM [in Polish].
22. Szymanowski, K. (1958). *Z listow. Prac. Bronowich-Chylinska T.* Kraków: PWM [in Polish].
23. Walas, T. (1986). *Ku otchłani (decadentism in Polish literature. 1890–1905).* Krakow: Wydawnictwo Literackie [in Polish].
24. Wyka, Kazimierz (1968). Polish modernism. Krakow: Wydawnictwo Literackie [in Polish].

*Стаття надійшла до редакції 12.03.2022
Отримано після доопрацювання 10.04.2022
Прийнято до друку 17.04.2022*